

Sản xuất số liệu thống kê giới tại Việt Nam

Nguyễn Thị Việt Nga

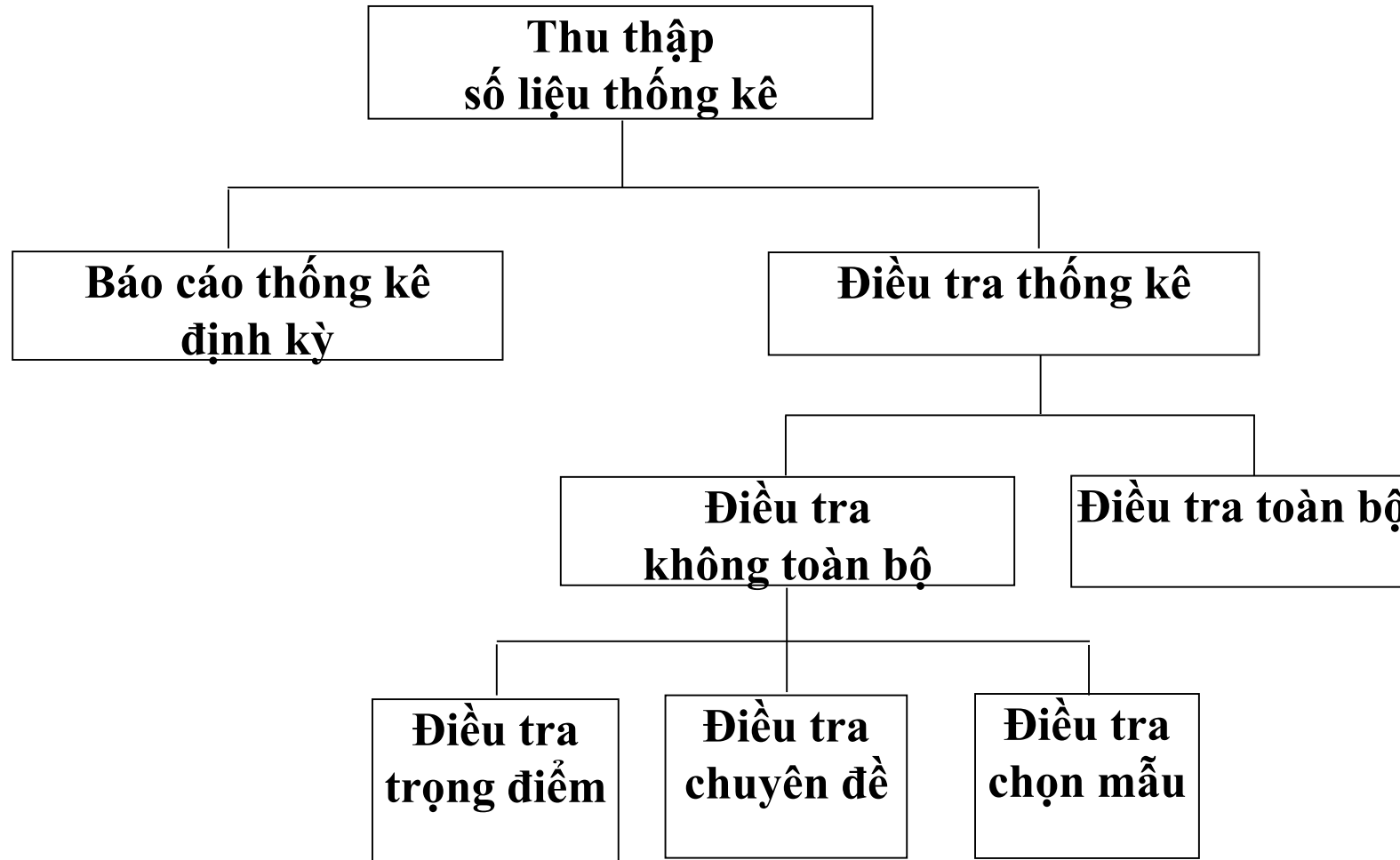
Vụ Xã Hội Môi trường, Tổng cục Thống kê

Hải phòng, 19-22/3/2019

Nội dung trình bày

1. Các hình thức và phương pháp thu thập số liệu thống kê
2. Kế hoạch hành động
3. Thuận lợi và thách thức

1. Các hình thức và phương pháp thu thập số liệu thống kê

Ưu nhược của các hình thức thu thập thông tin qua báo cáo và điều tra thống kê

Báo cáo

- Nhanh
- Rẻ
- Thiên lệch theo ý chủ quan
-

Điều tra

- ▶ Chậm
- ▶ Đắt đỏ, tốn kém
- ▶ Sai số
- ▶ Khả năng phân tích sâu
- ▶

Các nguồn số liệu cho biên soạn và công bố số liệu Thống kê giới tại TCTK

- Việc sử dụng thông tin thống kê nên dựa vào nguồn số liệu thống kê chính thống của hệ thống thông tin thống kê hiện hành
- Cần xác định và hiểu rõ nguồn số liệu: Cơ quan thu thập số liệu, Phương pháp thu thập (điều tra hay báo cáo hành chính khái niệm, định nghĩa, phân tổ, ưu- nhược điểm),
- Với 1 chỉ tiêu có thể thu thập được từ nhiều nguồn khác nhau cần tìm hiểu rõ và lựa chọn nguồn số liệu phù hợp nhất cho mục đích quản lý

Dự kiến phân công thu thập các chỉ tiêu thống kê giới

STT	Cơ quan	Chủ trì	Phối hợp
1	Tổng cục Thống kê	39	8
2	Bộ Giáo dục và Đào tạo	9	
3	Bộ Y tế	5	2
4	Bộ Lao động Thương binh và Xã hội	5	
5	Bộ Công an	3	
6	Bộ Thông tin và Truyền thông	2	
7	Bộ Nội vụ	2	
8	Bảo hiểm Xã hội Việt Nam	1	
9	Ngân hàng nhà nước	1	

Dự kiến các nguồn số liệu cho bộ chỉ tiêu thống kê giới từ 2019

STT	Cơ quan	Chủ trì	Phối hợp
10	Ban Tổ chức Trung ương đảng	1	
11	Văn phòng Quốc hội	1	
12	Tòa án nhân dân tối cao	1	
13	Bộ Ngoại giao		1
14	Bộ Tư pháp		1
15	Bộ Nội vụ; VPQH; Văn phòng chủ tịch nước; Kiểm toán nhà nước; TANDTC; VKSNDTC	1	

Dự kiến các khoảng trống số liệu

- Nhiều chỉ tiêu tại hệ thống báo cáo định kỳ từ các bộ/ ngành không có số liệu phân tách giới hoặc số liệu chưa phân tổ đầy đủ theo trục Nam- Nữ
- Các số liệu thu thập từ Tổng điều tra cần 10 năm mới có
- Các số liệu thu thập từ các cuộc điều tra mẫu của TCTK khó đưa ra các ước lượng chính xác cho các phân tổ chi tiết về giới các nhóm yếu thế (dân tộc thiểu số, tàn tật, phụ nữ nghèo...)
- Nhiều chỉ tiêu chưa được thu thập: Sử dụng quỹ thời gian, các chỉ tiêu về tiếp cận tín dụng, nguồn lực...)

2. Kế hoạch hành động (NAP??)

Bối cảnh xây dựng

- Hội thảo tại BK về tính giải trình và tăng cường thống kê giới của ESCAP vào tháng 9/2015 và dự thảo đầu tiên của NAP Việt nam
- Luật Thống kê, Luật Bình đẳng giới
- Các quyết định liên quan của Chính phủ: Quyết định 178/QĐ-TTg, Quyết định 1696/QĐ-TTg, Quyết định 662/QĐ-TTg,
- Các vấn đề pháp lý liên quan: Tên gọi chính thức cho kế hoạch này và các thủ tục liên quan nhằm rà soát, hoàn thiện các chỉ tiêu giới của Việt nam được hài hòa với thông lệ quốc tế để đi vào vận hành, thu thập, công bố và sử dụng tại VN, so sánh quốc tế...
- Họp giới thiệu kế hoạch lần đầu vào 2/2016
- Chia sẻ các bên liên quan, trong nước và quốc tế 2/2016 đến nay (initiatives..)
- Ban hành Quyết định về kế hoạch (Bộ trưởng ký) 19/1/2018: Kế hoạch sửa đổi, hướng dẫn sử dụng bộ chỉ tiêu thống kê phát triển giới quốc gia, tăng cường thu thập, công bố bộ chỉ tiêu thống kê giới

Các hoạt động liên quan đề xuất

- Đánh giá thực trạng công tác thống kê Giới
- Sửa đổi, hoàn thiện bộ chỉ tiêu thống kê giới (2011)
- Xây dựng sổ tay hướng dẫn sử dụng bộ chỉ tiêu giới
- Tập huấn bộ chỉ tiêu thống kê quốc gia
- Xây dựng, hoàn thiện các hình thức thu thập thông tin
- Thực hiện điều tra quốc gia bạo lực gia đình đối với phụ nữ và trẻ em gái
- Thực hiện điều tra sử dụng quỹ thời gian
- Tập huấn phân tích và xử lý số liệu các cuộc điều tra TK
- Xây dựng cơ sở dữ liệu thống kê giới quốc gia
- Công bố, phổ biến số liệu thống kê giới
- Số liệu liên quan được thu thập và sử dụng cho vận động chính sách (2019: Báo cáo Bắc Kinh 25+, CEDAW, Chương trình Hành động Quốc gia Bình đẳng giới 2016-2020 và tiếp tục hoàn thiện cho các chương quốc gia khác có liên quan trong giai đoạn tiếp theo.

3. Một số Thuận lợi và thách thức dự kiến

Thuận lợi

- Cam kết quốc tế của Chính phủ Việt Nam và các báo cáo thực hiện định kỳ theo yêu cầu (các báo cáo quốc gia cho Bắc kinh 25+ 2019, CEDAW, SDGs..)
- Hệ thống luật pháp hiện tại ở Việt nam (Luật Bình đẳng giới, Luật Thống Kê, Chương trình Hành động quốc gia về Bình đẳng giới 2016-2020...)
- Sự quan tâm của các cơ quan, đơn vị liên quan, sự phân công chính thức, ect:
 - Các phối hợp với MOLISA biên soạn số liệu giới các năm
 - Các phối hợp trong báo cáo BK, CEDAW, các báo cáo đánh giá Luật và CL
 - Cuộc họp EPIC
 - Chỉ tiêu tiếp cận các nguồn tín dụng của PN
 - ...

Rủi ro dự kiến

- Thiếu cam kết, điều phối ở cấp quốc gia, cụ thể là các cam kết từ các bộ, ngành liên quan.
- Thiếu ngân sách từ các bên liên quan, bao gồm cả Chính phủ và các nhà tài trợ cho các khoảng trống về số liệu hiện tại
- Quá tải công việc tại một số năm đề ra tại TCTK (đặc biệt là 2019 khi TCTK phải chuẩn bị cho các cuộc điều tra và tổng điều tra liên quan)
- Phương pháp luận chưa rõ ràng cho nhiều chỉ tiêu đề ra tại SDGs hoặc các chỉ tiêu giới cấp vùng, cấp toàn cầu

Khó khăn và thách thức khi thực hiện kế hoạch hành động tại VN

- Hiểu biết về Tkê, TK giới còn hạn chế ở cả người làm số liệu và người sử dụng số liệu thống kê, nhầm lẫn khi sử dụng số liệu TK
 - Tỷ lệ nữ thạc sỹ/tiến sỹ,
 - Tỷ lệ nữ giám đốc, chủ doanh nghiệp,
 - Các số liệu về bạo lực đối với phụ nữ, bạo lực gia đình
- Các nguồn số liệu phong phú, lồng ghép tại nhiều lĩnh vực, nhiều chủ đề khó và nhạy cảm để đo lường như sử dụng thời gian, GBV/ VAWG/ DV/ IPV
- Kiến thức về giới, lồng ghép giới tại cơ quan thống kê cũng như các đơn vị sản xuất số liệu liên quan (TK giới hay Bình đẳng giới trong NSIS)

Khó khăn và thách thức khi thực hiện kế hoạch hành động tại VN (cont.)

- VHLSS (nghèo theo hộ, theo nhân khẩu, theo các chuẩn khác nhau tại mỗi quốc gia)
- LFS: Một số vấn đề mới về tính toán và phân tích LFS (khoảng cách tiền lương- gender gap in wages, việc làm khu vực chính thức, phi chính thức, việc làm không trả công unpaid work, domestic work. Vulnerable employment,
- Các vấn đề liên quan khác liên quan đến cách tiếp cận quyền con người như tị nạn hoặc các chỉ tiêu liên quan đến SPI- social protection index..)
- Các lĩnh vực điều tra mới và nhạy cảm, khó về phương pháp luận đo lường

Xin cảm ơn!